

1. Odgovarjaj ob besedilu:

»Podpisani poslanci, združeni v jugoslovanskem klubu, izjavljajo, da zahtevajo (...), naj se vsa ozemlja monarhije, v katerih živijo Slovenci, Hrvati in Srbi, združijo pod žezlom habsburško-lotarinške dinastije v samostojno državno telo, ki bodi prosto vsakega narodnega gospodstva tujcev in zgrajeno na demokratičnem temelju...« (B. Nešović, J. Prunk, 20. stoletje, Zgodovina za osmi razred osnovne šole. DZS, Ljubljana 1993.)

a) Iz katere deklaracije je predhodni odlomek?

b) Katera ozemlja so hoteli avtorji omenjene deklaracije združiti?

2. Odgovori ob opazovanju zemljevida:

Pojasni razliko med Državo Slovencev, Hrvatov in Srbov in Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

a) Po obnovi političnega življenja v A-O monarhiji je med Slovenci dozorela ideja o združitvi, ki so jo izrazili v _____ deklaraciji. *Deklaracijsko gibanje* je poudarjalo _____

b) Srbi, ki so živeli v A-O monarhiji so se v dogovoru z nekaterimi hrvaškimi in slovenskimi politiki, združeni v _____ odboru, zavzemali za _____ deklaracijo. *To deklaracijsko gibanje* je poudarjalo _____

3. Obkroži črko pred imenom države, ki jo predstavlja črtkano ozemlje na zemljevidu 6.

- A Kraljevina Srbije in Črne gore
- B Država SHS
- C Kraljevina SHS
- D Kraljevina Jugoslavija

4. Preberi besedilo in odgovori.

Narodna vlada v Ljubljani je takoj po razpadu Avstro-Ogrske v vse šole uvedla slovenščino kot obvezen učni jezik. Kjer je bilo dovolj prijavljenih učencev, so dopustili tudi manjšinske šole[...] Poleg tega, da so šole poslovenili, so odprli mnogo novih osnovnih, srednjih, obrtnih, trgovskih, kmetijskih in gospodinjstskih šol. Najpomembnejša pridobitev Slovencev v novi državi je bila ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani leta 1919. Ljubljanska univerza je prvič zbrala doma številne slovenske znanstvenike, ki so bili prej raztreseni po različnih znanstvenih ustanovah avstro-ogrske monarhije... (E. Dolenc &c. Str. 67-68)λ

a) Kakšen položaj je dobila slovenščina v prvi Jugoslaviji? _____

b) Katera je bila najpomembnejša izobraževalna ustanova, ki smo jo Slovenci dobili v prvi Jugoslaviji? _____

c) Kdaj je bila ustanovljena? _____

d) Zakaj je bila pomembna? _____

5. Poimenuj države, v katerih so živeli Slovenci med svetovnima vojnama. _____

6. Razloži unitaristično politiko v kraljevini SHS. _____

7. Odpovori ob opazovanju slike in zemljevida:

(Vir slike: učbenik)

(Vir zemljevida: internet. Predelal J. Kukovič)

a) Kdo je na sliki? _____

8. Kako se je reševala državna meja s sosednjo Avstrijo po prvi vojni?

8.a Kako je potekal plebiscit?

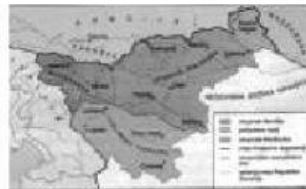

9. PREBERI besedilo in odgovori.

6. aprila 1941 smo se tudi Slovenci bili prisiljeni soočiti s strahotami 2. svetovne vojne. Brez vojne napovedi nas je napadel veliki nemški 3. rajh. Hkrati z Nemci so nas napadli tudi Italijani, ki pa so prve dni previdno tipali s svojimi izvidnicami, kje so enote starojugoslovanske vojske. Ta je seveda razpadla še preden, je sploh prišlo do pravih bojev. Ko so Italijani to ugotovili, so vendarle kot pravi osvajalci 11.4.1941 prekoračili mejo ter kmalu zatem ponosno in slovesno vkorakali v Ljubljano. Čeprav so slovensko pokrajino Prekmurje tudi zasedli Nemci, so jo kmalu prepustili svojim madžarskim zaveznikom. Okupirano Dravsko banovino, kot se je tedaj imenoval največji del Slovenije, tisti v Kraljevini Jugoslaviji, so si tako razdelili Nemci, Italijani in Madžari.

9a). Kdaj so okupatorji napadli SLO? _____ (točen datum).

9 b). Kako si je okupator razdelil ozemlje današnje Slovenije?

OKUPATOR	DELI OZEMLJA DANAŠNJE SLOVENIJE

10. PREBERI spodnje besedilo in odgovori na naslednja vprašanja.

Osvobodilna fronta slovenskega naroda - množična politična organizacija Slovencev ne glede na njihovo ideološko in socialno pripadnost, je bila ustanovljena na pobudo KPS (komunistična partija Slovenije) 27. aprila 1941 v Ljubljani, z nalogo, da poved slovenskemu narodu v boj za osvoboditev. Ustanovile so jo štiri skupine: KPS, krščanski socialisti Slovenije, SOKOL in kulturni delavci. Do jeseni 1941 pa je pristopilo še več manjših skupin. OF se je med slovenskim narodom hitro širila in bila osnova za uspešni NOB (narodno osvobodilni boj v Sloveniji, ki je trajal od 1941 do 1945). Vrhovni organ sta bila vrhovni plenum, konstituiran 15. avgusta 1941, ki se je septembra 1941 razglasil tudi za Slovenski narodnoosvobodilni odbor (SNOO), in njegov izvršni odbor.

10a) Kdaj je bila ustanovljena OF in katere so bile ustanovne skupine? _____ (točen datum)

- a) _____ b) _____
c) _____ d) _____

10b) Kakšno nalogo je imela OF ob ustanovitvi?

11. Preberi besedilo in reši nalogo.

Himmler, eden najožjih Hitlerjevih sodelavcev, je 1941. leta napisal navodila za izganjanje Slovencev:

»1. Takoj je treba izgnati slovensko izobraženstvo.

/.../

3. Izgnati je treba prebivalstvo iz Posavja.

/.../

5. Izgnati je treba vse vaško prebivalstvo celotne spodnje Štajerske, ki kaže izrazite primesi tuje (nenemške) krvi.«

a) Na črto napiši, katerega leta je Slovence doletela usoda, kakršno opisuje zgornje besedilo.

b) Koga so Nemci najprej izgnali? _____

12. Preberi besedili in reši nalogo.

IZJAVA VODSTVA OF IZ ZAČETKA LETA 1942	LONDONSKE TOČKE
<i>Proti okupatorju je treba vršiti neizprosno oboroženo akcijo.</i> <i>Ta akcija predstavlja izhodišče za osvoboditev in združitev vseh Slovencev.</i> <i>Po narodni osvoboditvi uvede OF dosledno ljudsko demokracijo. Vsa vprašanja, ki presegajo okvir narodne osvoboditve, se bodo reševala na dosleden, ljudski, demokratičen način.</i>	<i>1. Obnovljena in razširjena Kraljevina Jugoslavija.</i> <i>2. Samostojen in enakopraven sestavni del Jugoslavije bodi svobodna Slovenija z vsem njej na podlagi narodnostnega načela pripadajočim gospodarsko in prometno zaokroženim ozemljem.</i>

(Vir: Ervin Dolenc, Aleš Gabrič, Marjan Rode, 20 stoletje, Učbenik za 9. razred devetletke, Ljubljana 2002, str. 94)

a) Katera politična skupina poziva prebivalstvo k oboroženemu uporu

b) Kaj je bila zahteva obeh političnih taborov glede prihodnosti Slovencev?

13. Oglej si zemljevid na sliki, preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

Pod čigavo okupacijo se je znašla Ljubljana med letoma 1941 in 1943?

Legenda: bodeča žica —●—

Zemljevid Ljubljane

14. Katera dva datuma sta povezana z nastankom in osamosvojitvijo Republike Slovenije?

a) _____

b) _____